

Prizor iz Radošića (foto Tris/G. Šimac)

Goran Šimac • 11/09/2024 u 12:21 • Uredi

Nedavni prosvjed oko dvije stotine mještana sela Radošića i okolnih sela je pokazao svu raskoš nesposobnosti, aljkavosti i drskosti onih koji desetljećima vladaju državno i lokalno, a usput je podsjetio i na zapanjujuću naivnost i manjak spoznajnih sposobnosti značajnog broja glasača u Hrvatskoj.

Naime, spomenuti žitelji sela kaštelanskog zaleđa na sjevernim padinama brda Kozjaka građani su se sjetili reagirati i prosvjedovati jer im je *'voda došla do grla'*.

Zapravo, ova fraza nije nimalo prikladna jer su prosvjedovali upravo zbog **vode – koju nemaju**.

Da, dobro ste pročitali: **sad je 2024. godina**, 21. stoljeće, a mještani nekolicine sela **još uvijek nemaju pitku vodu** u svojim slavinama iz javne vodoopskrbne mreže, tj. vodovoda, iako su im mogući priključci na vodovodnu mrežu udaljeni svega par kilometara.

Još je tragičnije što cijeli taj kraj slovi kao jedna od najčvršćih tzv. **utvrda HDZ-a**, a u kojoj glasači čini se *slabije pamte* pa uporno biraju iste vlasti, iako im desetljećima nisu bili niti voljni niti sposobni omogućiti najosnovniju civilizacijsku stečevinu – stabilni pristup pitkoj vodi iz javne vodoopskrbne mreže.

Kvazidomoljubno mazanje očiju

Pametnome više nego dosta. U ovom se primjeru posve ogoljeno uočava standardni obrazac vladavine: konstanto mazanje očiju i lažno obećavanje boljitka garnirano *kvazidomoljubljem*, a u pozadini privatna grabež zajedničkih resursa i javnog novca za potrebe partijski podobnih, uz pomoć najčešće izuzetno štetnih megaprojekata kojima se trajno uništava prostor i mogućnosti za zdravu i prosperitetnu budućnost.

Arhiva: 'Bikijada' sporna manifestacija po kojoj je Radošić najpoznatiji

Primjer Lećevice, Radošića... primjer je za udžbenik: posljednjih godina tamo je krajolik trajno devastiran probijanjem puteva upitne svrhe i smisla (osim možda za potrebe izvlačenja javnog novca), planira se daljnja devastacija sjevernih i južnih padina Kozjaka bušenjem tunela, postavljaju se nove vjetroelektrane od kojih lokalno stanovništvo nema nikakve koristi nego štete, a ključan je u svemu i projekt izgradnje tzv. centra za gospodarenje otpadom u Lećevici, a koji bi, upozoravaju stručnjaci desetljećima, mogao ozbiljno zagaditi podzemne vodotokove i ugroziti izvore pitke vode za stotine tisuća ljudi u Dalmaciji.

Uz to, suludim intervencijama u prostor ovome se kraju i njegovu življu dokida zauvijek mogućnost bavljenja jednim logičnim i primjerenim gospodarskim granama, a to su održivi seoski i obiteljski turizam, rekreacijski turizam, poljodjelstvo i stočarstvo i neke druge 'tihe' djelatnosti koje ne utječu negativno na okoliš.

I uza sve to, u Radošiću **još uvijek nemaju vode.**

No, čini se kako **voda dolazi do ušiju**: prije nekoliko dana okupili su se gotovo svi koji žive u tom kraju pred oku starom derutnom školom kako bi javnost upozorili da još uvijek nemaju pitku vodu.

-Mještani žele vodu. Većina njih za trenutno stanje krivi županiju Splitsko-dalmatinsku jer im je župan Blaženko Boban do sada nekoliko puta obećavao da će pomoći da u 21. stoljeću konačno dobiju pitku vodu. Samo selo Radošić u općini Lećevica izostavljeno u izgradnji vodovodne mreže. Pozivate da se Zagora naseli, a mi samo tražimo vodu koju nemamo ni danas. Mi smo veliko naselje. Na zadnjem popisu stanovništva smo imali 176 glasača, imamo oko 20 djece. Tražimo samo da sve bude po modelu općine Prgomet. Tamo je broj djece značajno manji. Cijela općina Prgomet nema stanovnika i djece koliko mi

imamo u našem selu. Danas potpisujemo peticiju i jedino što tražimo je voda – ustvrdila je tamošnja nezavisna vijećnica **Renata Kelam**.

Rimljani nekima doveli vodu prije 2000 godina

Inače 'vječni' načelnik Općine Lećevica **Ante Baran (HDZ)**, o kojem možete više pročitati i **u tekstu našeg prerano preminulog kolege Vladimira Matijanića na ovoj poveznici**, kao odgovor na ovo traženje odgovorio je tvrdnjom kako nisu oni jedini koji nemaju vodu. Kaže on mještanima *da osim Radošića pitku vodu nemaju ni mještani susjednih Kladnjica, kao ni Centar za gospodarenje otpadom i još nekoliko okolnih sela, ali i mjesta uz obalu.*

Propustio je nabrojati i neka afrička sela koja nemaju vodu, jer bi takvo što, prema njegovo logici, trebalo biti opravdanje zašto vodu nemaju vodu u Radošiću.

Spominjao je i kako se čekaju građevinske dozvole'.

Kako navodi **Slobodna Dalmacija**, tehničkom direktoru Vodovoda i kanalizacija **Ivici Periću** je drago što je *napravljen kostur vodoprivrednog sustava.*

-Do sada je utrošeno 5,1 milijun eura za 32 kilometra cjevovoda od Krke do buduće vodospreme Radošić i Uble. Osim glavnog tranzitnog cjevovoda je postavljen i gravitacijski sa odvojcima. Tražite novce iz EU fondova kako bi se projekt doveo do kraja. Koraci su napravljeni dobri, ali sad treba pronaći ili EU sredstva. Vaša naknada za razvoj je 3000 eura godišnje i s tim se ne može ništa, znači EU fondovi, Nacionalni program otpornosti i oporavka, županija, Hrvatske vode – poučio je mještane direktor **Perić**.

Prizor iz Radošića (foto Tris/G. Šimac)

Da traže novce iz EU fondova? Za pitku vodu u 21. stoljeću. Postoji li država uopće, zapitao je netko.

Inače, primjera radi, neka sela u šibenskom zaleđu vodu iz vodovoda imaju još od pedesetih godina prošlog stoljeća, a da ne spominjemo i neka druga priobalna naselja kojima su Rimljani vodu donijeli prije dvije tisuće godina.

A što kažu u županiji kojom vlada B.Boban (HDZ)?

Općinski novac po skupim restoranima

-Mi nismo nadležni za izgradnju vodoopskrbe već Vodovod i kanalizacija. Vodoopskrbni sustavi su jako zahtjevni projekti koji traže rješavanje imovinsko-pravnih odnosa i dobivanje svih potrebnih dozvola sukladno zakonu. To je dugotrajan postupak i zato se često događa da ti projekti traju godinama. Znamo da voda život znači i da je svima potrebna. Potrebna je i vama. Županija će naći načina da pomogne investiranju gradnje vodoopskrbe na ovom području – poručila **Marija Vuković** iz županijskog Upravnog odjela za zaštitu okoliša, komunalne poslove, infrastrukturu i investicije

Eto ga: riješeno. Još jedno obećanje.

Nezavisna vijećnica u lećevečkom Općinskom vijeću **Renata Kelam** poručuje kako je ponosna i sretna da su mještani Radošića velikim okupljanjem pokazali da neće dopustiti da ih itko više 'vodi žedne preko vode'.

-Iako je Hrvatska država s najviše pitke vode po glavi stanovnika u cijeloj EU, mi se u Radošiću, nažalost, inicijativama, prosvjedima i peticijama moramo boriti za – pitku vodu. Za one koji ne znaju, Radošić je selo koje administrativno pripada Općini Lećevica, a u njemu živi gotovo 200 stanovnika i dvadesetero djece. Međutim, to očito nije dovoljno dobar razlog da se ovo lijepo mjesto u Dalmatinskoj Zagori uključi u plan izgradnje vodovodne mreže. Mještanima se desetljećima obećava da će dobiti vodu, ali ona im i dalje stiže samo u cisterni. Priču o pitkoj vodi koja teče kroz špinu i koja je dostojna života u 21. stoljeću, vlast nam servira kao fatamorganu, obično prije kakvih važnih izbora. U međuvremenu se probijaju nepotrebne i bespravne ceste, dok se općinski novac troši po skupim restoranima. A za izgradnju dijela vodovodne mreže koji bi obuhvatio Radošić uvijek fali samo još koji papir. Na moje pitanje nadležnima kako je u slučaju izgradnje tunela Kozjak građevinska dozvola ishodovana u roku od samo dva tjedna, nije bilo odgovora. Zato mi je neizmjereno drago da smo se jučer okupili u tako velikom broju i pokazali da ćemo se bez zadržke boriti za sve ono što nam pripada. – ustvrdila je nezavisna vijećnica **Renata Kelam**, hrabra žena koja se uporno suprostavlja projektima s štetnim posljedicama za lokalno stanovništvo, poput tunela, novih vjetroelektrana itd.

Prizor iz Radošića (foto Tris/G. Šimac)

Još jedna u nizu vjetroelektrana, ovaj put za potrebe nekog 'španjolskog investitora', podignuta je u kratkom roku iznad glava mještana, iako su bili protiv toga. No lokalna i državna vlast, kao i drugdje u Dalmaciji, ignorirala je vapaje žitelja.

'Malo stanovnika, puno kvadratnih kilometara'

-Uz neprekidnu borbu protiv Centra za gospodarenje otpada kod Kladnjica, mještani općine Lećevica sada bore doslovno s vjetrenjačama. U ovom kraju su zaštićene životinje, šišmiši, risevi, vukovi, leptiri, da ne govorim šta će se dogoditi pticama od tih elisa. Tvrdi da imaju sve papire, ali trebalo bi pitati USKOK 'ko je ovdje podmazan jer ne znam kako su mogli dobiti dozvole. Ima li ikoga da nam pomogne? Teška mehanizacija oštetila je ova dva dana krvavo stečeni asfalt, tek danas postavljaju znakove upozorenja za vozače i ploču s podacima tko izvodi radove, a sve zaštitne PVC folije sa svojih materijala odbacuju uokolo u prirodu – kazala je tada **Renata Kelam** medijima koja je tada automobilom stala pred bagere ispisavši od cvijeća na vjetrobanskom staklu riječ – *help*.

No pomoći od ovakve stihije – niotkud.

I nije jedina koja shvaća kako puno toga što odobravaju vlasti vodi 'ukrivo'.

-Kažu obećanje ludom radovanje. Meni je dosta tih obećanja. Rekao sam da nama treba voda. Mi trebamo vidje gdje je zapelo, što se može napraviti. Danas je vrlo jednostavno, evo neka dovedu glavni cjevovod, ja se obvezujem za svoj zaseok da ću dovest sam kazao je **Marko Škopljanac** iz Radošića za **HTV**.

Cestica vodi i do sela Đirlića. Iako je nedjelja, u selu na prvi pogled nema nigdje nikoga. U daljini ipak uočavao postarijeg čovjeka koji se oslanja o štap i šutke nas promatra, a nedaleko i živahnijeg šezdesetogodišnjaka. Pitamo ga onako usput, reda radi, iako znamo odgovor: imate li vode iz vodovoda?

-Ma jok prijatelju. Ni kapi. Još uvek ništa. A nema ni kilometar do priključka... Ja to ne mogu razumiti. Niko to ne more razumiti... U stvari mogu... – kaže on, izbjegavajući prozvati odgovorne jer u selu još nemaju vode iz vodovoda.

A vlasti se žale i kao tu 'ima malo stanovnika', a puno 'kvadratnih kilometara'.

Prizor iz Radošića (foto Tris/G. Šimac)

Gore opravdanje nisu mogli smisliti. Dalmatinska Zagora nikada nije bila slabije naseljena nego sada, a to je isključivo rezultat destruktivne politike u posljednjih par desetljeća. Nije učinjeno baš ništa da bi se omogućio bolji i lagodniji život mladim obiteljima: iako su gradovi poput Šibenika, Splita, Zadra, Trogira udaljeni svega par desetaka kilometara, zbog prometne izoliranosti, rijetkog i nepostojećeg javnog prijevoza, mnogi ne mogu o(p)stati na selima.

Zašto odlaze i zašto ne dolaze

-To što nemaju škole, vrtića, liječnika, autobusnih linija, pošte... još nekako, ali kad uz to nema ni vode iz vodovoda, jasno je zašto odlaze. I zašto ne dolaze... – pojašnjava jedan stariji mještatin.

Jedino **nije jasno** zašto su sva ta zapuštena i zaboravljena sela i dalje *utvrde* glasača jedne političke partije, ako pretpostavimo da su glasači razumna bića koja' misle 'svojom glavom'.

I što sad? Ima li ikakve nade za boljitak dalmatinskog zaleđa, i hoće li ovaj opjevani kraj kojega licemjerno opjevavaju i koriste u domoljubnim pjesmama preživjeti ovakve predatore?

Ima: **sve dok bude onih koji će se hrabro suprotstavljati bezumlju** nekompetentnih i kvarnih, a koje nas sve zajedno nedvojbeno vodi u propast.

Prizor iz Radošića (foto Tris/G. Šimac)

****Tekst je realiziran uz pomoć sredstava iz Projekta poticanja novinarske izvrsnosti 2024. – Agencije za elektroničke medije.***

[Twitter](#)[Facebook](#)[WhatsApp](#)